

28. ROČNÍK STUDENTSKÉ SOUTĚŽE URBAN DESIGN AWARD UKAZUJE NETRADIČNÍ PRINCIPY ROZVOJE SOUČASNÝCH SÍDEL

Již 28 let srovnává soutěž Urban Design Award urbanistické projekty z různých univerzit ve střední Evropě. Loni se jí zúčastnilo celkem osm vysokých škol ze zemí Visegrádské čtyřky. Vítězi z polské Wrocławu ve svém projektu představili ohleduplnou a násilnou revitalizaci jedné ze čtvrtí nedalekého města Wałbrzych. Tři z dalších ocenění putují na půdu ČVUT v Praze, dvě na Fakultu architektury, konkrétně do ateliérů Borise Redčenkova a Veroniky Šindlerové.

Vyhlášení vítězek a vítězů proběhlo ve čtvrtek 4. dubna 2024 za účasti děkana Fakulty architektury ČVUT v Praze Dalibora Hlaváčka, vedoucího Ústavu prostorového plánování doc. Jakuba Vorla a „otce soutěže“, docenta Jana Mužika z Katedry urbanismu a územního plánování Fakulty stavební ČVUT v Praze. Na půdu Fakulty architektury dorazili nejen domácí studenti, ale také týmy z Brna, Wrocławu a Budapešti. Velké uznání bylo směřováno porotě, která ve 28. ročníku hodnotila necelých 70 přihlášených projektů. „*Díky patří nejen zde přítomným oceněným, ale vám všem, kteří své práce do soutěže přihlašujete,*“ vzkázal děkan fakulty Dalibor Hlaváček. Urban Design Award není jen kláním mezi studenty, ale je přínosná také pro pedagogy napříč univerzitami.

Porota sestavená z odborníků a odbornic ze všech zúčastněných zemí a vybraných univerzit (**Eva Němcová** – předsedkyně poroty, **Jakub Cigler**, **Jiří Kugl**, **Karol Görner**, **Árpád Szabó**, **Péter Szaló** zastoupen **Jánosem Gyergyákem**, **Daniel Piotrowski** a **Martin Baloga**) hodnotila ve dvou kolech celkem 69 přihlášených prací za školní rok 2022/2023. Druhé kolo hodnocení proběhlo tradičně formou on-line diskuse nad 14 vybranými projekty.

Návrh studentů Maji Stankowské a Mateusze Baranowského si odnáší ocenění nejvyšší, především za důkladnou analýzu odhalující přirozený potenciál míst podél řeky Pelcznica. Díky drobným zásahům se tato místa stávají tím, co kultivuje prostředí čtvrti jako celku a zároveň zachovává stávajícího ducha místa. „*Předložený plán obsahuje promyšlené urbanistické zásahy ve formě dostaveb v odpovídající formě a měřítku. Důleži-*

tým prvkem projektu je analýza možných dopadů přijatých řešení na zvýšení kvality života obyvatel území,“ vyzdvihuje porota.

Soubor všech oceněných přináší pestrou mozaiku inspirujících přístupů pro řešení současných výzev v rozvoji měst. Věnují se především přestavbám zanedbaných či zapomenutých částí měst, ale najdou se mezi nimi i koncepční řešení využitelné pro výstavbu nových sídel tak, aby poskytovala prostor pro udržitelný rozvoj komunit. Výběr projektů komentuje předsedkyně poroty Eva Němcová: „*Mezi přihlášenými projekty cítíme chuť studentů řešit svými urbanistickými návrhy skutečné problémy konkrétních míst a dobře popsat a rozvíjet jejich hodnoty. Včetně těch přírodních.*“ V letošním roce udělila porota také mimořádné ocenění – zvláštní zmínku poroty. Navzdory obvyklému přístupu k rozvoji tzv. brownfieldů navrhuje zmínění studenti z brněnské Fakulty architektury VUT na místě bývalé staré cihelny nic trvalého nestavět. Naopak se pokoušejí samovolně vzniknuvší potenciál území nenáročně rozšířit na další místa v Brně.

Výstava oceněných projektů bude na Fakultě architektury ČVUT v Praze otevřená do 18. 4. 2024 a po jejím skončení se objeví postupně na všech univerzitách, které jsou do soutěže zapojeny. Projekty si můžete prohlédnout i on-line na odkazu <https://www.fa.cvut.cz/cs/galerie/souteze/25939-urban-design-award/archiv-projektu?year=52780>.

Ocenění studenti po skončení vernisáže představili své projekty blíže na následném semináři, jehož záznam společně s vyhlášením bude možné zhlédnout

na YouTube kanálu soutěže. Diskuse se účastnili zástupci poroty a pedagogové ze zúčastněných univerzit. Cílem semináře je sdílení a výměna zkušeností z ateliérové výuky na různých univerzitách. Studenti za svůj úspěch děkovali mj. přístupu ke kvalitním analytickým podkladům a zapojení místních aktérů do tvorby zadání nebo přímo do procesu navrhování. „*Hned po návštěvě území jsme sestavili tento model a do něj promítali strategie. Stavěli jsme je na analýzách, kterým jsme se věnovali prakticky do úplného konce. Práci s modelem jsme během semestru strávili zhruba 40–50 procent času,*“ okomentovali v rámci diskuse vítěz a vítězka prestižního ocenění Urban Design Award 2022/2023. Součástí vlastního průzkumu byla také rešerše řešení podobných míst jinde a návštěva výstavy zaměřené na návrat přírody do města. „*Tím jsme se hodně inspirovali,*“ řekli ocenění studenti. Jako další příklady dobré praxe zazněla mezioborová spolupráce nebo teoretická podpora v jiných předmětech mimo prostor ateliéru. „*Sběr inspirace z jiných škol je jedním z nejdůležitějších cílů Urban Design Award. Proto chceme v seminářích pokračovat a dále je zkvalitňovat. Prezentace studentů jsou navíc velmi efektivní cestou, jak urbanistické projekty přiblížit širšímu publiku,*“ dodává sekretář soutěže Vít Řezáč, který debatu moderoval.

Nezbývá než ještě jednou pogratulovat oceněným studentům za dobře odvedenou práci a poděkovat za přínos, který svou účastí v debatě soutěži Urban Design Award a zúčastněným univerzitám přinesli.

Více informací o soutěži najdete na webu: <https://urbandesignaward.eu>.

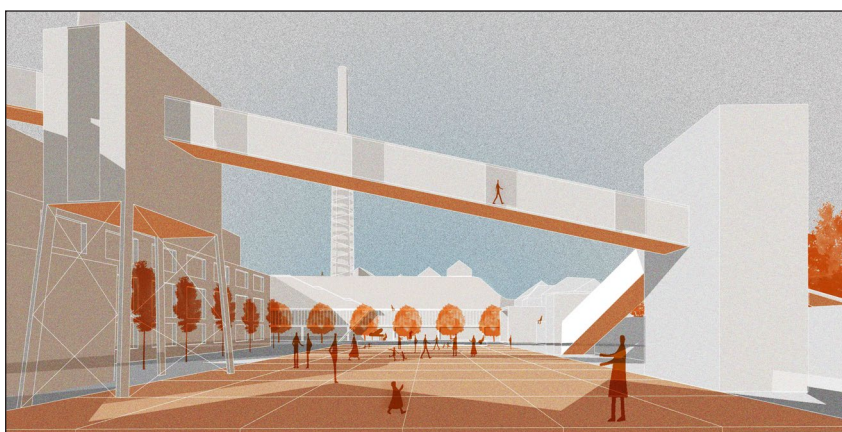

hranici, rámeček se smíšenou funkcí, zatímco zvládnutá pásová instalace vícebytových a spolubydlíčích funkcí uvnitř vyúsťuje v různé veřejné a poloveřejné prostory. Jak píše autoři, vytvořená typologie může poskytnout klidný městský život těm, kteří se nechtějí stěhovat na předměstí.

3. cena: Lukáš Mottl, Jan Vařečka – MIRIS GARDEN (FAST ČVUT v Praze, Katedra architektury, vedoucí ateliéru: Luboš Knytl, Petr Lédl)

Hodnocení poroty

Tento projekt se poměrně inovativním způsobem zabývá složitým úkolem navrhnout nové velké letovisko v Chorvatsku. Namísto tradičního způsobu umístění systému velkých objemů hotelů podél pobřeží přináší mnohem šetrnější, udržitelnější a kontextově velmi citlivé řešení. Projekt je silně inspirován tradiční hustou urbanistickou strukturou místních rybářských vesnic, ale citlivě a vkusně přetváří klasickou urbanistickou strukturu a zároveň vychází vstříc potřebám moderního rekreačního střediska. Návrh koresponduje s velmi komplikovaným terénem, ale zároveň jej využívá a vytváří naprosto okouzlující veřejná prostranství, struktury a celkovou siluetu prázdninového městečka. Někdy je návrh až na hranici toho, aby se stal téměř replikou města, ale nikdy tuto hranici zcela nepřekračuje a daří se mu najít velmi přesvědčivou a kreativní alternativu ke standardnímu způsobu výstavby rekreačního střediska.

BELOW 350 (Mária Dvorská, Timotej Hlaváček, Mário Melek)

Hodnocení poroty

Představený studentský projekt poskytuje inovativní typologii pro přechodnou městskou strukturu mezi hustým městským a roztržitým příměstským prostředím. Práce ve více měřítkách, která se

zabývá urbanistickým, krajinářským a stavebním designem, je vhodným řešením pro nízkopodlažní zástavbu s vysokou hustotou, která odpovídá udržitelnému urbanistickému plánování, řešením založeným na člověku a přírodě. Umístění stavebních bloků vytváří definovanou

Odměna: Gergely Bence Bodnár, Bálint Biró – From Worker's Village to Hick Town (FA BME, Budapešť, Katedra urbanismu a designu, vedoucí ateliéru: Julianna Szabó)

Rivulus Houses (Flóra Fanni Imre, Hanga Izabella Reppert)

obvodu a možný scénář výsledku. Vnitřní prostory bloků jsou využity jako veřejná a poloveřejná zeleň. Projekt se zabývá také vlastnickými podmínkami a navrhuje jemnou novou síť uvnitř bloků.

Výjimečná hodnota projektu spočívá v tom, že se zabývá obrovským, téměř univerzálním, ale velmi složitým problémem čtvrti s nízkou hustotou zástavby a navrhuje rafinované a inteligentní nástroje pro jeho transformaci. Díky svému komplexnímu postoji a přístupu je cenný pro udělení ceny UDA.

Odměna: Petr Sulan – Praha – Rajská Zahrada: The New Garden of Eden (FA ČVUT v Praze, Ústav prostorového plánování, vedoucí ateliéru: Veronika Šindlerová)

Hodnocení poroty

Projekt přestavby Rajské zahrady je příkladem moderního městského plánování, v němž se prolínají zásady současného designu se stávající městskou strukturou. Návrh vyniká integrací konceptu 15minutového města, který zajišťuje dostupnost služeb a občanské vybavenosti v krátkém dojezdovém čase, a podporuje tak propojené městské uspořádání. Podporuje udržitelný rozvoj tím, že upřednostňuje infrastrukturu pro pěší a cyklisty, snižuje závislost na automobilech a snižuje emise uhlíku. Tento přístup je v souladu s Novou městskou agendou a podporuje rovný

MIRIS GARDEN (Lukáš Mottl, Jan Vařečka)

Hodnocení poroty

Projekt se zabývá revitalizací a zahušťováním nízké čtvrti v budapeštské čtvrti Pesterzsébet mezi historickým centrem a okrajovou částí města. Páteří rozvoje je přestavba stávající tramvajové trati procházející projektovým územím, která má za cíl změnit umístění lokality ve struktuře města. Studenti počítají

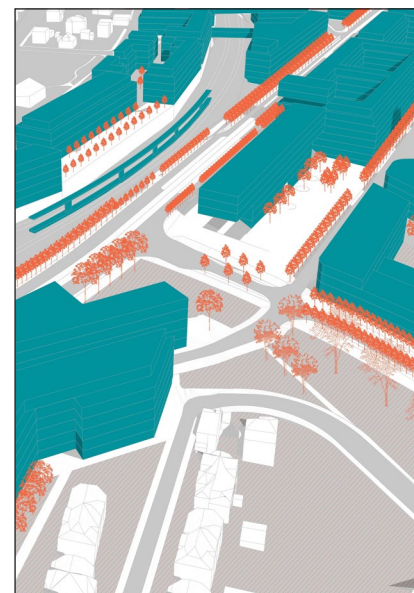
s možnou intenzifikací okolních bloků se zástavbou méně závislou na autech a s řadou komunitních a zeleně orientovaných developmentů.

Po důkladné analýze území projekt identifikuje možnosti transformace veřejných prostranství a interiéru rozvojových bloků, a to řadou převážně drobných zásahů. Nejprve navrhuje rámcový plán rozvoje

From Worker's Village to Hick Town (Gergely Bence Bodnár, Bálint Bíró)

Praha – Rajská zahrada: The New Garden of Eden (Petr Sulan)

přístup k veřejným prostorům a občanské vybavenosti.

Zásadní je, že návrh citlivě spolupracuje se stávající městskou strukturou, promyšleně ji posiluje a doplňuje, aby vytvořil jasnou hierarchii veřejných, polo-veřejných a soukromých prostor. Nově navržená struktura se plynule prolíná se stávající a zahrnuje městskou dopravu, která klade důraz na pěší a veřejné dopravní plochy. Strategické zvažování hmoty a objemu budov přizpůsobuje výšku a hustotu významu okolních prostorů. Pro klíčové uzly je určena hustší zástavba a větší veřejná prostranství, což zajišťuje funkční a estetické městské prostředí. Tento holistický, inovativ-

ní přístup podtrhuje závazek projektu vytvořit obyvatelnou, odolnou a udržitelnou městskou oblast, která se stane měřítkem pro budoucí iniciativy v oblasti přestavby měst.

Čestné uznání: Nina Olekšáková, Eliška Štainerová, Paulína Demovičová, Kristína Molnárová, Tomáš Koudelka – (Not So) Lost Site (FA VUT, Brno, Ústav urbanismu, vedoucí ateliéru: Gabriel Kopáček)

Hodnocení poroty

Projekt (Ne tak) ztracené místo je velmi cenný, protože představuje důležitý alternativní přístup ke zlepšení kvality

veřejného prostoru v dnešních městech, obcích a na brownfieldech. Zkrátka všude tam, kde naše „civilizace“ zanechala zdevastované životní prostředí, jehož náprava je obtížná a nákladná. Bohužel dnes používané standardní metody regenerace městské zeleně nás často zavádějí do složitých, neřešitelných a byrokratických pastí, přičemž předkládaný návrh nabízí velmi přímočaré a v podstatě levné řešení.

*Ing. arch. Zuzana Poláková
koordinátorka soutěže
Ústav prostorového plánování
Fakulta architektury
České vysoké učení v Praze*

(Not So) Lost Site (Nina Olekšáková, Eliška Štainerová, Paulína Demovičová, Kristína Molnárová, Tomáš Koudelka)